

5740 752
ОСИП GERMAЙЗЕ.

(293)

до Р. Гавронського Шевченка
наск. м. да ін. Шевченка
у Шевченка біг абзурка.

1248.



Коліївщина в світлі ново-знайдених матеріалів.

На засіданню 4 лютого 1890 року „Историч. Общества Нестора Летописца“ І. М. Каманін відчитав доклада „О новых материалах по истории Коліївщины“. Короткий зміст цього доклада було подано в протоколах засідань „Об-ва“¹⁾.

Редакція „Чтеній“ заповідала надрукувати те повідомлення в одній із найближчих книг, але свого наміру не знати з яких причин не сповнила.

Равита-Гавронський в своїй „Historya ruchów hajdamackich“ згадує знову про ті матеріяли, знайдені Каманіним. „Пан Каманін—пише він,—бібліотекар Центрального архіву у Києві, казав мені особисто, що відшукав зізнання Залізняка, але зустрівшись з труднощами до друкування їх у Києві, вислав до Петербургу“.

„Чи праця його, дотична гайдамаччини, появиться скоро—додає Равита—не знаю, гадаю тільки, що вона принесе до роз'яснення останнього акту уманської драми відомости певні і цілком незнані. До цього часу, наскільки відомо, ті зізнання не появлялися“²⁾.

Нам проте відома одна невеличка спроба використання тих матеріалів. Зроблена вона В. Щербиніною в його статті „Три Шелеста (из истории Колеивщины)“, уміщеній в „Кіев. Стар.“ за р. 1893, кн. 11.

Автор названої статті, виясняючи участь гайдамаків з прізвисьмом Шелест в народному русі, подає відомості про Єська Шелеста, про якого—„краткіе, но весьма интересные сведения встречаются в показании, данном Максимом Железняком на допросе в русской следственной комиссии“ (ст. 235). Тут же в примітці В. І. Щербина додає, що „следственное дело о гайдамаках найдено в К. Центр. архиве И. М. Каманиным“.

Оце і все, що ми знали про знахідку Каманіна і про зміст його документів.

Автор данної статті ознайомився з матеріялами Каманіна, що переховуються в б. Центральному архіві в Києві (нині—архіві при Археографічній Комісії В. У. Ак. Н.). Документи ті являються справді матеріялом слідчої комісії, що займалась гайдамацькою справою в Київській губернській канцелярії.

Але знайдені ті документи в вигляді цілком неможливого. Ні початку, ні кінця в справах немає, заховались лише два уривки, досить великі, правда, але між ними бракує багатьох сторінок справи. До того-ж правий верхній кут справи, очевидно, довгий час пробуваючи в вохкому і несприятливому місці, зовсім одсирів і одпав, так що з того, що лишилося, можна розібрати лише частину, при чому уриваються слова та фрази часто на самому інтересному місці.

1) „Чтенія“, кн. V, 1891, ст. 1.

2) Р.-Гавр. Historya, II, ч. 33, примітка.

Львівська державна наукова бібліотека

1119

Львів. Бібліотека
АН УРСР

Пр. н. 08 с. 20. УССР - 1865